

Ý nghĩa a nhong ng ngay Tết truyền thống

Tác Giả: Nguyán Đác Can

Thứ Năm, 03 Tháng 2 Năm 2011 16:00

Đái vái dán tác Viát Nam, háng vá mùa Xuân đác coi nhá là mát truyán tháng ván hóa cáa tá tiên

Nhán đáp mái ngái dán Viát á quáe nhá cũng nhá hái ngoái đáng nhán nháp chuán bá đán xuân, tái viát lái nháng ká niám đá qua cáa nháng ngáy Tết truyán tháng trong năm vái mùa xuân dán tác, háu gáp phán láu lái táp quán cá truyán cáa quáe nhá cho thá há trá Viát Nam đáng sáng nái hái ngoái cũng nhá á trong nác.

Đái vái dán tác Viát Nam, háng vá mùa xuân đác coi nhá là mát truyán tháng ván hóa cáa tá tiên ta đá lái tá thái láp quác và cá mái năm lái bái đáp thám nháng ý đáp, lái thá cho thát trang nghiám long tráng vái mát niám vui vô tán, đá truyán bá lái cho háu thá noi theo.

I)-TáT NGUYáN ĐáN VáI XUáN DáN TáC :

Háng năm dán tác Viát Nam có mát cái Tết gái là Tết Nguyên Đán, vào ngáy cuái năm âm lách, đây là nháng ngáy lá long tráng nhát cáa nhán dán Viát Nam, kéo dài táng ngày 30 tháng cháp âm lách đán hát ngáy 3 tháng giáng, có nái ăán tát đán ngáy 7 tháng giáng.

Tát Nguyên Đán là nháng ngáy hái lán, đánh đáu sá trá lái cáa mát chu ká thái gian mát năm trán. Ngán tá vá mùa xuân và Tết hát sác phong phú, mùa xuân và Tết đáng nghĩa vái thanh bình, hy váng, sum háp, ác má, tin táng, tháng yêu, vui vá, trá trung, tình tá : Sác xuân, tình xuân, ý xuân, tuái xuân....

Tát cũng có thá coi là ngáy lá sinh nhát chung. Sinh nhát cáa thiên nhiên, đát nác và dán tác. Trác đây ta tính tuái theo Tết chá không theo ngáy sinh chính thác.. Đán Tết mái ngái thám mát tuái... Chá Tết là do chá Tiát đác chách ra. Ví dá nhá thái tiát, tiát nhát, tiát chá, tiát lánh, tiát hánh...

Tát Nguyên Đán (Nguyên là đáu, Đán là sám mai. Nguyên Đán có nghĩa là buái sám mai đáu năm). Trác đây, Tết Nguyên Đán á nác ta có 7 ngáy. Ngái xáa quan niám ráng 7 ngáy Tết, trái cho đát sinh ra mái vát đá nuôi sáng con ngái, ngáy thá nhát, trái đát sinh ra gà, ngáy thá hai sinh ra chó, ngáy thá ba sinh ra dê, ngáy thá tá sinh ra heo (lán), ngáy thá năm sinh ra trâu, ngáy thá sáu sinh ra ngáa, và ngáy thá bảy sinh ra lúa. Sau này vì công viác bán rán, dân ta chá ăán Tết có 3 ngáy.

Ý nghĩa a nh ng nga y Tê t truyê n th ng

Tác Giả: Nguy n Đ c Can

Thứ Năm, 03 Tháng 2 Năm 2011 16:00

Ngày 30 m i T t là ngày b n r n nh t. M i nhà đ u d n d p, s m s a cho chu t t tr c khi đón gia tiên, ông bà v ăn T t. Ngày tr c, chi u 30 T t, ng i ta d ng cây nêu tr c c a nhà.

Cú kêu ba ti ng cú kêu,
Kêu mau đ n T t, d ng nêu ăn chè.

Tr a 30 T t, cúng m n r t th nh so n, trên bàn th trang hoàng r t trang nghiêm, đ đón Ông Bà, gia tiên, đây là s t lòng bi t n c a con cháu đ i v i Ông Bà, Cha M đã khu t. Ngày 1 T T t c m i gia đình đ u ăn chay, đi Chùa l ph t, hai l c c u may, xin xăm c u tài, Ngày 3 cúng m n gia tiên nhà, đ ti n đ a Ông Bà, Gia Tiên n i ngo i.

Đ c bi t đêm 30 T T ngày cu i cùng c a năm âm l ch, h u h t t c các gia đình đ u th c su t đêm, đ đón giao th a vào đúng 12 gi đêm, trong nhà cúng gia tiên, ngoài sân cúng giao th a đón xuân, v i nh ng ti ng pháo n ran đ m ng năm m i.

Đ chu n b đón xuân, t thành th đ n thôn quê m i gia đình đ u s a so n nhà c a, s n ph t quét vôi, ngoài sân đ c các ch nhà v các cung, tên b ng vôi b t trắng xoá, mũi tên đ u h ng ra ngoài ngõ (c ng), đ c truy n t ng r ng đó là cung tên b n các ma q i không cho xâm nh p vào nhà, đ xua đu i nh ng cái r i ro, xui x o c a năm đã qua h u đón nh n m t mùa xuân m i v i ni m hy v ng cho t ng lai t t đ p h n.

Đ chu n b cho nh ng ngày T T, đón xuân m i, tr , già, trai gái lo s m s a l v t, s a so n bàn th gia tiên, đ r c ông bà v th cúng nh ng ngày đ u xuân h u t lòng bi t n đ n các v sinh thành và c u xin gia tiên n i ngo i phù h đ trì cho năm m i đ c v n s an lành, h nh phúc, làm ăn phát đ t, cho nên dân gian có truy n l i l i th , ý đ p nh sau:

T t đ n nh n nh p thành quê
Tr già, trai gái h ng v hân hoan
C a nhà đã đ c s a sang
Bàn th bông trái tr m nhang th m l ng
M t k o, bánh tét, bánh ch ng
C bàn ph m v t chúc m ng l n nhau
M i ng i kho m nh s ng lâu
Bán buôn tài l c sang gi u v vang
Đ u năm ta đón xuân sang
Giao th a cúng l r n ràng ni m vui.

Ý nghĩa mùa xuân đ n v i nhân dân ta th t là vô t n, ngoài B c thì tr ng nêu, cây đào, bánh ch ng, bánh nòng, m t k o Trong Nam cành mai, bánh tét, đ a h u, k o m t.... Nhà nhà, ng i ng i đ u nh n nh p đón Xuân v i v đ p ni m vui, h ng s c mùa xuân t a ngát b n ph ng tr i.

Quê tôi m t năm có 4 mùa : Xuân, H , Thu, Đông m i mùa có 3 tháng. Mùa Xuân tháng giêng, hai, ba. T c ng quê tôi có truy n r ng:

Tháng giêng là tháng ăn ch i

Ý nghĩa và nội dung nghi thức Tết truyền thống

Tác Giả: Nguyễn Đức Can

Thứ Năm, 03 Tháng 2 Năm 2011 16:00

Tháng hai c̣ ḅc, tháng ba ḥi ḥe...

Mùa Xuân là mùa đ̣p nḥt, khí ḥu ôn hoà, mát ṃ. Không ṃa, không ṇng ḅu tṛi trong sáng, cây trái xanh ṭ̣i, bông hoa ṇ ṛ đ̣ cùng tô địm thêm ḥng ṣc c̣a ṃt mùa xuân cho nên Ông Nguyễn Công Tṛ đã ṭn ḥng thú vui xuân tḥ hịn các câu tḥ ḷc bát nḥ sau:

Cḥi xuân ḳo ḥt xuân đi
Xuân tàn hoa ṛng còn gì vui xuân..

Cùng ṃt ý nịm vui xuân cḥ em Thuý Kịu đã đua nhau tṛng địn sơn pḥn, áo qụn, xe ng̣a vui xuân tṛy ḥi, đã đ̣c thi hào Nguyễn Du địn ṭ nḥ sau:

G̣n xa nô ṇc ỵn anh
Cḥ em ṣm ṣa ḅ hành cḥi xuân
Đ̣p diu tài ṭ giai nhân
Ng̣a xe nḥ ṇc, áo qụn nḥ ṇm.

Dân ṭc Vịt Nam vui Xuân, đón Xuân ḅng ăn ṭṭ nhà, lên Chùa ḷ Pḥt và hái ḷc c̣u may đã tḥ hịn hai câu tḥ sau:

Tháng giêng ăn ṭṭ nhà
Lên Chùa ḷ Pḥt toàn gia an lành.

Ṃi đ̣ Xuân ṿ lúc còn tḥ u, tôi ḷi có đ̣p đi xông nhà, chúc ṭt, ḷ gia tiêṇ nhà tḥ ḥ và đi Chùa ḷ Pḥt, cái vui c̣a tḥi tḥ u tḥt là ḥn nhiên, không lo, không nghĩ, không phịn đ̣n ai. Nay thì tụi đã trên tḥt tḥp ngũ c̣ lai hy, ṿng ṿn tṛn ai ṇng ṃt lòng. Tôi c̣ g̣ng quên đi, đ̣ nḥ ḷi nḥng ḳ nịm ngày xuân c̣a tụi u tḥ, trong tḥi thanh bình ṇi quê tôi, ḥu ṭo cho ṣ thanh tḥn cho tâm ḥn trong nḥng ngày xuân dân ṭc.

Tôi còn nḥ, nḥ mãi không bao gị quên nḥng ngày “Tṛy Ḥi Mùa Xuân” có ṛt nhịu ḥi ḥe, đình đám. Các ṇi đua nhau ṭ cḥc vui xuân ṿi nḥng trò cḥi có tính cḥt tḥ đ̣c, tḥ thao và ṃ mang trí tụ nḥ: đánh đu, c̣u thùm, leo gịy nḥy bao ḅ, đ̣u ṿt, múa lân, đá c̣u, đá gà, đua ghe, tḥ địu, võ thụt, đ̣u c̣ ṭng (c̣ ng̣i),.

A)-C̣ NG̣I :

C̣ ng̣i đây là ng̣i tḥt, đ̣c ṭn cḥn 16 nam và 16 ṇ, tụi ṭ 16 đ̣n 20, đ̣c ăn ṃc theo đúng các quân c̣, có nhiêu ṃu ṣc nḥ Ṭng, Sĩ, Ṭng, Xe, Pháo, Mã và Ṭt. Ṃi ng̣i đ̣u c̣m ṃt cây c̣ bàng g̣, ṣn sơn, thịp vàng trông ṛt trang nghiêm và ḷch ṣ. 2

Ý nghĩa a nh... ng nga y Tê t truyê n th... ng

Tác Giả: Nguy n Đ c Can

Thứ Năm, 03 Tháng 2 Năm 2011 16:00

ng... i đ... u c... là 2 ông gi... i nh... t sau khi đã đ... c tuy... n ch... n s... k... t, chung k... t, m... i đ... c thì đ... u.

Ng... i tr... ng tài là m... t danh th... đã t... ng đ... t gi... i quán quân ... các năm tr... c, sau khi dàn quân theo v... trí trên bàn c... đã đ... c v... (k...) trên sân r... ng tr... c c... a đình làng. Tr... ng tài có nhi... m v... kh... i x... ng, 3 h... i chiêng tr... ng vang đ... i ch... m đ... t, lúc đó bên nào đã b... c thăm đ... c đi tr... c b... t đ... u x... ng thí đ... :

Ch... t 3 t... n 1, Pháo 2 bình 4, mã 1 t... n 2, xe 1 bình 1, Trong c... t... ng có muôn hình v... n tr... ng c... a các th... c... , bi... n hoá nh... r... ng bay ph... ng múa. Sau đây là m... t th... c... tuy... t h... o “Đ... i Xa Mã” trong bách cu... c t... ng k... g... i đây là th... c... “Đ... Mã Tháo Đ... n”. Nh... ng trong Trúc H... ng Trai và nhi... u tài li... u khác đ... u cho là “Đ... i Xa Mã” nh... xa 2 t... n 4, mã 3 t... n 4, xa 3 t... n 1, mã 4 t... n 5.... m... i l... n hô nh... v... y ng... i c... m quân c... có nhi... m v... di chuy... n cùng v... i quân c... đ... n ch... quy đ... nh theo ti... ng hô c... a ông đ... u c... , c... nh... th... ti... p t... c cho đ... n khi m... t bên b... thua.

Không bên nào đ... c nghĩ quá 1 phút tu... theo giao ... c. N... u ch... m quá th... i gian quy đ... nh thì tr... ng b... i (tr... ng con) l... i đánh bong bong bên tai thúc đ... c ng... i đ... u c... , đây là môn ch... i đ... u trí, t... ch... c r... t công phu và thu hút nhi... u ng... i xem nh... t.

B)-TR... Y H... I CHÙA H... NG:

Mùa Xuân còn là mùa tr... y h... i, đi hành h... ng ... các n... i xa x... nh... đi “Tr... y h... i Chùa H... ng”. Chùa H... ng là m... t “Đ... nh... t danh lam th... ng c... nh”, th... m... ng tuy... t v... i, s... n thu... h... u tình. T... làng tôi đ... n Chùa H... ng Tích kho... ng cách đ... 80 mai, (trên 100 cây s... ,) có th... đi b... ng đ... ng b... ho... c đ... ng thu... , các c... làng tôi th... ng hay t... ch... c đi đ... ng th... y b... ng nh... ng chi... c thuy... n (ghe) nho nh... .

M... i chi... c ch... đ... c 15 đ... n 20 ng... i. M... t đoàn thuy... n kho... ng 10 đ... n 15 cái mang theo đ... các ph... m v... t v... i nh... ng dàn tr... ng, chiêng, nh... c c... truy... n và m... i ng... i ăn m... c r... t sang tr... ng, loè lo... t. Đoàn thuy... n v... i nh... ng mái chèo hai bên đua nhau ch... y đ... c theo sông cái t... ph... Kinh Môn lên Chí Linh ng... c lên sông H... ng Hà qua Hà N... i đ... n sông H... ng t... i Chùa - v... a đi v... a kèn tr... ng, hò hát vang đ... i kh... p con sông th... t là nh... n nh... p và vui thú bi... t bao.

Đ... n Chùa H... ng t... t c... các du khách t... b... n ph... ng đ... v... g... p nhau trong m... t trái tim. C... nh s... n núi h... u tình, nên th... . Trai gái tr... già đ... p đ... t nhau lên Chùa l... Ph... t th... t là “B... u Tr... i C... nh B... t” bao la v... i t... ng đoàn thi... n nam, tín n... t... kh... p n... i đ... v... hành h... ng chiêm bái mà nh... th... T... n Đà, đã di... n t... :

Chùa H... ng tr... i đ... m l... i tr... i tô
M... t b... c tranh tình tr... i m... y thu
Xuân l... i Xuân đi bao đ... u v... t
Ai v... ai nh... v... n th... m tho.

Phong c... nh Chùa H... ng th... t h... u tình, th... m... ng nh... đ... n B... n Đ... c, Su... i Yên, v... i giọng n... c ch... y nh... nhàng trên sông, in bóng nh... ng đ... y núi ch... p ch... n tô đ... m c... nh thiên nhiên. “Tr... y H... i Chùa H... ng”, không nh... ng đ... n l... Ph... t câu may, xin xâm c... u tài, mà còn là n... i trai tài gái

Ý nghĩa a nhĩ ng nga y Tê t truyê n thĩ ng

Tác Giả: Nguyê n Đ c Can

Thứ Năm, 03 Tháng 2 Năm 2011 16:00

sĩ c có dĩ p gĩ p nhau trao đĩ tâm tình, ôn lĩ c nh cũ ngĩ i xĩ a, chúc nhau trăm tuĩ i bĩ c đĩ u rĩu, hĩ nh phúc trăm năm đĩ n vĩ i nhau.

Ai ai cũng hái lĩ c cĩ u may, xin xĩm cĩ u tài, xem tĩĩ ng, xem bĩi đĩ biĩ t thĩ i vĩ n hên xui, tĩĩ ng lai may rĩ i đĩ n vĩ i mình. Mĩ i ngĩ i đĩ u hĩn hoan vĩ i niĩ m hy vĩ ng trĩn đĩ y:

Du Xuân lĩ Phĩ t đĩ u năm
Lĩn Chũa Lĩ Phĩ t xin xĩm cĩ u tài
Nguyê n cĩ u Phĩ t Tĩ Nhĩ Lai
Phũ hĩ thĩn quyĩ n trong ngoĩi bĩnh an.

Vĩ tĩ cũng lũn lũn nhĩ đĩ n quĩ tĩ, mĩ i đĩ xuĩn vĩ :

Quĩ tĩ cĩ giĩ bĩ n mùa
Cĩ trĩng giĩ a thĩng, cĩ Chũa quanh năm
Chuĩng kũ, giĩ sĩ m, trĩng rĩ m
Chĩ thanh đĩ m thĩ, ỹm thĩ m thĩ thĩi
Lũu ngĩi tĩ bĩ quĩ tĩ
Bĩ trĩng, bĩ giĩ, chĩi ỹi, bĩ Chũa
Đĩm thĩn đĩ vĩ i giĩng hĩ
Trĩn đĩĩ ng phĩ ng lĩ ng, bĩ n đĩ lĩnh đĩnh.

C)-MĨA LĨN - MĨA RĨ NG :

Theo mĩ t sĩ tĩ liũ cĩ tĩnh khĩ o cĩ u, ngĩĩ i tĩ cho rĩ ng mĩa lĩn rĩ đĩ rĩ t sĩ m, cĩ thĩ nĩi lĩ tĩ lĩc mĩ ngĩĩ i nguyê n thĩ y cĩ tĩ c lĩ thĩ cĩng vĩ tĩ. Cĩn cĩ vĩo hĩnh thũ quĩi đĩ cĩ a chĩĩ c đĩ u lĩn thĩ cĩ thĩ lĩ mĩ t hĩnh tĩĩ ng nghĩ thuĩ t đĩĩ c thũ đĩ t lĩn tĩ trĩ tĩĩ ng tĩĩ ng cĩ a ngĩĩ i xĩ a. Đĩ u lĩn đĩĩ c sĩ n vĩ đĩ cĩc mĩ u : xanh, đĩ, tĩm, vĩng, đĩn, ...cĩi sĩ ng nhĩ lĩn nhĩ sĩ ng con tĩ giĩc ỹ phĩi gĩy nĩ. Cĩi mĩi rĩ t to nhĩ lĩn. Khĩ p trĩn trĩn, trĩn mĩ, ngĩĩ i tĩ đĩnh nhĩ ng chĩĩ c gĩĩ ng nhĩ ...

Ngĩĩ i mĩng đĩ u lĩn lĩ mĩ t nhĩn vĩ t chĩnh, kĩm theo lĩ ngĩĩ i cĩ m đũi, đĩ rĩ i cĩ hai tuĩ theo nhĩ p trĩ ng, thanh lĩ mĩ u n lĩĩ n, khĩ lĩ ng lĩn, khĩ giĩĩ ng oĩi, khĩ thu mĩnh đĩ ngĩĩ, ...Hĩm đĩĩ i cĩ a lĩn cĩ rĩ t nhĩ u rĩu vĩ rĩu dĩi. Cĩi mĩĩ ng lĩc nĩi cũng hĩ p hĩ p theo nhĩ p trĩ ng

Đĩ c biĩ t trong mĩa lĩn cĩ mĩ t nhĩn vĩ t rĩ t kĩ lĩ, gĩ i lĩ ỹng Đĩ a, mĩ t to, tĩ lĩ n, bĩ ng phĩ, cĩĩ i rĩ t vĩi, mĩ t tay đĩĩ ng cĩi gĩ y trĩn cĩ quĩ cĩ u, mĩ t tay phe phĩ y chĩĩ c quĩ t giĩ y. Cĩ ngĩĩ i cho rĩ ng ỹng Đĩ a lĩ mĩ t nhĩn vĩ t biũ u hĩĩ n cĩ a niĩ m lĩ c quĩn, ỹu đĩ i, vĩi vĩ. Cĩ ngĩĩ i lĩ i cho rĩ ng ỹng Đĩ a phĩ n ỹ nhĩĩ c mĩ cĩ a ngĩĩ i xĩ a mũ n thĩng quĩ vĩ t tĩ cĩ a mĩnh đĩ chĩnh

Ý nghĩa a nh ng nga y Tê t truyê n th ng

Tác Giả: Nguy n Đ c Can

Thứ Năm, 03 Tháng 2 Năm 2011 16:00

ph c thiên nhiên.

Trong d p T t Nguyên Đán và T t Trung Thu th ng có t ch c múa lân “Tùng xoèng, tùng xoèng..”đ i múa lân đi đ n đâu, ph ph ng, làng xóm nh n nh p đ n đó, tr em, ng i i n đ ra xem, th t là nh n nh p trong nh ng ngày vui xuân.

Bây gi các thành ph vào nh ng ngày T t, hay Trung Thu, c nh ng ngày khai tr ng c a hàng cũng m i các đ i múa lân đ n múa, các hi u buôn tu theo kh năng mà treo gi i n, nh , có ch hi u treo gi i c c to đ l y ti ng và qu ng cáo. Th ng lân đ n múa n i nào thì n i đó có đ t pháo, ho c do chính đ i lân mang pháo đ n đ t.

Múa R ng là đ i u múa c a m t s n c ph ng Đông, nh ng Vi t Nam đ i u múa này có b n s c riêng. Ng i Hoa n c ta r t thích múa R ng. Hình con r ng Vi t Nam thân dài, uy n chuy n u n khúc nh thân r n, nh ng có ngu n g c t hình cá s u. Vi t Nam là x s nông nghi p, tr ng lúa n c lâu đ i, nên r t thích r ng vì nó là bi u t ng c a v th n làm ra n c, s m ch p, đ luá má t t i, v n v t sinh sôi, n y n . Vì v y múa r ng r t ph bi n trong dân gian.

Hính con r ng ta th ng th y trong các đ i múa ngày nay mang dáng d p con r ng truy n th ng, là con r ng c a th i Lý, Tr n (1009-1400). Thân c a nh ng con r ng này dài, m m m i, có vây, v y, đ c l ng đ n đuôi có hàng gai. Hình r ng đ c làm b ng v i m u vàng, v y, v b ng m u đen, m t cũng m u đen. Th ng có 8 ng i đ i hình r ng : M t ng i đ i đ u, s u ng i đ i thân và m t ng i đ i đuôi. Nh ng ng i này múa theo nh p tr ng dân gian

D)-TH Đ I U :

Ch i th đ i u là m t thú tao nhã, và có r t nhi u ng i r t thích thú, say mê và còn thi đua làm đ i u. Đ i u ng i ta ch ra nhi u lo i : Đ i u sáo, đ i u cánh ph n, đ i u chu n chu n.....theo s li u đ i u có t lâu đ i. Nh ng có tài li u nói ngu n g c ch i đ i u Trung Qu c và m t s n c Tây ph ng.

Ngoài B c có câu ca dao :

C m dây cho ch c,
Lúc lác cho đ u,
Đ b đâm đ i u,
Ki m g o con ăn,

Còn thi sĩ T n Đà thì không quên đ c cánh đ i u :

N c g n sông Đà con cá nh y,
Mây trùn non T n cái đ i u bay,

Con đ i u th t là m t gi ng chim thu c b c t, h ng chuyên ăn th t, n c ta có kho ng 20 loài c a h ng. T đ i u tr ng, đ i u l a, đ i u hâu, đ n kên kên, ...Đ i u ta th ng th y m u hung, cánh đen, b ng đ nh t, m t r t tinh, chân đ y móng s c, các con thú nh nh chim, chu t, gà con, v t con, đ u là m i ngon c a đ i u. Đ i u bay l n r t đ p và có t c đ cao, t 70 đ n 80 cây s gi .

Ý nghĩa a nh ng nga y Tê t truy n th ng

Tác Giả: Nguy n Đ c Can

Thứ Năm, 03 Tháng 2 Năm 2011 16:00

Trong d p H i đình làng tháng ba năm 1998 tôi có v thăm quê và d “Đ i H i Truy n Th ng Đình Làng” trong d p này tôi cũng vui ch i v i m t s các c và dân làng đi th đi u đây là m t d p tôi h i t ng l i cái thú vui xuân c a th i k th u, Ngh ch i đi u có s c l i cu n ghê g m và cũng l m công phu. Pháp có liên đoàn ch i đi u g m 6 hi p h i v i kho ng 600 thành viên.

Trên đây tôi ch t ng nh l i m t s trò ch i tao nhã và thú v theo s thích c a tôi lúc còn thi u th i s ng trong c nh thanh bình, th nh v ng x a kia t i quê nhà, ngoài các trò ch i trên còn nhi u môn ch i khác nh : Đánh đu, leo c u thùm, đu u v t, các c thì t tôm, tài bàn, xóc đĩa, ch n c ...đu u võ. Võ ngh cũng r t quan tr ng đ i v i nhân dân ta. T ngàn x a, dân t c Vi t Nam ta v n có truy n th ng th ng võ. Võ đ c x p ngang hàng v i văn ch ng.

Theo truy n th ng t ngàn x a c a th i thanh bình n i quê tôi, qu th c vô cùng thích thú v i tu i thanh xuân. M t năm các c trong dân gian có tám cái T t, tôi xin ghi l i đây đ truy n b i cho các th h mai sau bi t v truy n th ng văn hoá của dân t c mình. Dù ngày nay ng i Vi t Nam s ng b t c th i gian hay không gian nào cũng c n ph i bi t đ n truy n th ng nòi gi ng c a dân gian t bao đ i đ l i.

T t Nguyên Đán là t t kh i đ u c a m t năm. Ý nghĩa tôi đã đ n gi i nêu trên, bây gi xin quý đ c gi hãy cùng tôi đi m s l c v ý nghĩa và m c đích c a các ngày

T t ti p theo trong năm :

2)-T T HÀN TH C :

T t Hàn Th c (Hàn th c nghĩa là ăn đ l nh) đ c t ch c vào ngày 3 tháng 3 âm l ch m i năm. Trong d p này ng i ta n u bánh trôi, bánh chay đ cúng gia tiên.

Ta du nh p t c l này c a ng i Trung Hoa. Ng i Trung Hoa t ch c T t Hàn Th c (ngày không đ t l a, không có l a thì t c là không n u n ng, nên dùng đ ăn n u s n t ngày hôm tr c) đ k ni m v công th n tên là Gi i T Thôi (th ng g i tắt là Gi i T) thu c nhà T n đ i Xuân Thu b ch t thiêu.

3)-T T THANH MINH :

T t Thanh Minh đ c t ch c vào tháng 3 âm l ch hàng năm. Thanh Minh nghĩa là ti t tr i mát m trong sáng, không m a, không n ng. Trong d p này ng i ta đi t o m , t c là thăm m thân nhân, nh s ch c hoang, đáp l i m Ông Bà gia tiên n i ngo i, thân b ng quy n thu c đã quá vãng. Th p nhang bày hoa qu cúng m . Sau khi t o m , ng i ta v nhà làm c cúng gia tiên. Trong nh ng tài li u nói v phong t c Vi t, ng i ta không đ rõ ngày nào là ngày thanh minh. Nguy n Du cũng ch nói : Thanh Minh trong ti t tháng ba – L là t o m , h i là Đ p Thanh (K i u câu 43-44)-. Thanh Minh v a là ngày T t và v a là ngày l h i vui nh ngày T t. Chính vì th ng i ta m i coi ngày Thanh Minh nh ngày T t. Tuy nhiên theo l ch ta, nhà làm l ch đã tu theo th i ti t đ n đ nh ngày nào là ngày Thanh Minh. M i năm có ngày Thanh Minh khác nhau.

4)-T T ĐOAN NG (VÀO NGÀY 5 THÁNG 5 ÂM LỊCH).

Ý nghĩa và nghi thức của Tết truyền thống

Tác Giả: Nguyễn Đức Can

Thứ Năm, 03 Tháng 2 Năm 2011 16:00

Tết Đoan Ngọ hay Đoan Đùng mà người ta còn gọi Tết giết sâu bọ, được tổ chức vào ngày 5 tháng 5 ta. Trước ngày Tết này để 3 ngày người ta làm rượu nếp dẻo cúng và ăn vào sáng ngày 5 Tết. Đây là món ăn tiêu biểu cho ngày Tết Đoan Ngọ của Việt Nam ta để “giết sâu bọ”. Ngoài ra dân ta còn nấu bánh đa kê và mua các trái cây như mận, xoài, dưa hấu, chanh,... để cúng gia tiên và cho các trẻ con và người lớn ăn để “giết sâu bọ”. Sáng ngày 5 mọi người đi hái lá cây như lá cơi xay, và lá vối đem phơi khô nấu nước uống để trừ bệnh ho. Trong dịp này nhiều người còn mua bùa đeo vào cổ cho trẻ con để trừ tà ma nữa.

5)-TẾT TRUNG NGUYÊN :

Tết Trung Nguyên được tổ chức vào ngày 15 tháng 7 ta. Tết này còn được gọi là Tết rằm tháng bảy, “Lễ Vu Lan. Mùa báo hiếu”, ngày nhớ ơn sinh thành của Ông, Bà, tổ tiên đã quá vãng và cha mẹ hiếu thuận, cũng là ngày cúng các cô hồn và xá tội vong nhân.

6)-TẾT TRUNG THU :

Tết Trung Thu được tổ chức vào ngày 15 tháng 8 ta. Tết này còn được gọi là Tết Rằm Tháng Tám, Tết Nhi Đùng, hay Tết trẻ em. Vào đêm rằm tháng tám trăng Trung Thu rằm tròn và trong sáng tỏ rõ, thoi típ mát mẻ, khí hậu ôn hòa. Trong dịp này có nhiều thú vui để cho trẻ em và người lớn hoà nhập chung vui. Trẻ em thì rước đèn, ca hát các bài hát Trung Thu, và vui hưởng bánh kẹo (để biếu bố mẹ bánh Trung Thu, như bánh nướng, bánh dẻo, chỉ ngày Tết Trung Thu mới có) cùng các thỏi trái cây do cha mẹ biếu ngoài sân trong đêm Trung Thu để hình thành mâm cỗ. Theo tục lệ, việc trẻ con thoi trái cây này được gọi là “phá cỗ”. Người lớn thì tổ chức các điệu múa lân, múa rồng (như tôi đã nói về mâm cỗ Tết Nguyên Đán) nêu trên. Ăn bánh Trung Thu, uống nước trà thụ thoi trăng, ngắm trăng, sao để tiên đoán được thoi típ và vận mệnh của đất nước trong năm.

“Tết Trung Thu trăng tròn vầng vầng,
Nhóm cha canh cách bên lòng”
“Cha còn nhớ ngày đèn trong,
Mẹ còn nhớ ánh trăng rằm Trung Thu”

7)-TẾT TRÙNG CỬU : (Tết được tổ chức vào ngày 9 tháng 9 ta).

Tết Trùng cửu còn gọi là Tết Trùng Đùng được tổ chức vào ngày 9 tháng 9 ta (số 9 là số Đùng). Tết này lấy sự tích câu chuyện lánh nạn của Hoàng Cầm, đi Hưu Hán bên Tàu, Hoàng Cầm theo học đạo tiên với Phi Trùng Phòng, một hôm Phi Trùng Phòng báo Hoàng Cầm là đến ngày 9 tháng 9, gia đình của anh ta sắp gặp tai nạn. Muốn tránh nạn thì cần phải đi lên núi chui vào ngày hôm nay, như mang theo rượu hoa cúc để uống, phải đeo dây mả người mới túi để để hương tiêu và chui trên núi cao thì mới trở về. Quả thực thì mọi người trở về đến nhà thì thấy các gia súc đều chết hết. Chính vì sự tích này mà Tết Trùng Cửu, người ta có tục bẻ nhà lên núi uống rượu cúc. Sau này không ai tổ chức Tết Trùng Cửu, vì nó hoàn toàn theo tục lệ của người Tàu. Tuy nhiên, các tao nhân mặc khách thoi trăng mả dịp này lên núi uống rượu làm thoi.

8)-TẾT TRÙNG THập : (song thập vào ngày 10 tháng 10 ta)

Ý nghĩa a nh ng nga y Tê t truyê n th ng

Tác Giả: Nguy n Đ c Can

Thứ Năm, 03 Tháng 2 Năm 2011 16:00

T t Trùng th p là t t đ c t ch c vào ngày 10 tháng 10 ta. T t này cũng là t t c a ng i T u, (hi n nay ã Đ ài Loan v n t ch c T t song th p) ít đ c ng i Vi t mình theo. Ch có các nhà đ ng c t (ng i lên đ ng bóng) và các th y thu c ta còn theo phong t c này. ã nhà quê cũng có m t s n i ng i Vi t ta ăn T t Trùng Th p, Ng i ta th ng làm bánh d y và chè kho đ cúng gia tiên và cúng th n trong đ p T t Trùng Th p.. Có n i ăn T t Trùng Th p vào ngày 31 tháng 10 đ nh đ n công Tiên Nông và đ ăn m ng công vi c thu ho ch v mùa đã xong.

9)-T T TÁO QUÂN : (ngày 23 tháng 12 (ch p) hàng năm)

T t Táo Quân (Táo Quân là vua b p) đ c t ch c vào ngày 23 tháng ch p (tháng 12) ta. theo t c truy n ngày y vua b p lên ch u “Ng c Hoàng Th ng Đ ” đ tâu vi c thi n ác c a tr n gian. Vì th ng i ta làm l ti n Táo Quân vào ngày đó. ã quê tôi th i x a nhà nào cũng thay m y ông đ u rau b p cũ đem li ng xu ng ao, h và thay th các ông đ u rau m i th ng làm b ng đ t xét. M i b p có 3 ông đ u rau (là m t kh i g ch nung, đ c n n v i hình th riêng bi t dùng cho nhà b p, kh i g ch này phía d i đáy ph ng và l n, phía trên thì cong, nh l i và xéo đ v a v n ăn kh p v i đáy n i, ng i ta x p ba ông đ u rau ã ba phía, gi a là kho ng tr ng đ đ t r m hay c i mà n u n ng) Trong l cúng ngoài các ph m v t, c bàn th ng l ra còn ph i có con cá chép đ làm ng a cho Táo Quân c i v tr i. đ tâu Ng c Hoàng nh :

Kh i t u Ng c Hoàng, Th n Táo s c s ng, Đ n năm đúng ngày. Hai ba tháng ch p, Kh n đ u tr c b , Trình t u m i b , Chuy n ã tr n gian.....

Trên đây là các ngày T t c a m t năm, kh i đ u là T t Nguyên Đán. ./.